

[Ebba Strange]

get imod, at de penge går i statskassen i stedet for at blive anvendt til andre formål. Vi vil se med velvilje på forslaget i udvalget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da vor ordfører ikke kan være i salen, skal jeg på hendes vegne kort sige, at vi er glade for, at der omsider kommer et lovforslag, der har til hensigt at gennemføre en lettelse i skiftesager.

Jeg gør lige opmærksom på, at man, jeg tror, det var så langt tilbage som i folketingsåret 1970-71, endnu før vi fik rigsrevisionen, da vi havde de to revisionsdepartementer, tog lovene om skifte op til behandling i revisionsdepartementet og måtte konstatere, at de var ganske overordentlig vanskelige at finde ud af og næsten ikke til at administrere. Senere har statsrevisorerne beskæftiget sig med sagen og gennemgået, hvad der egentlig sker i skiftesager ved domstolene, og har måttet konstatere, at i den ene sag efter den anden har der været fejl.

Det er derfor på høje tid, vi får lettet lovene, så de bliver til at finde ud af, også for folk, der beskæftiger sig med dem rent erhvervsmæssigt. Derfor er vi glade for, at der kommer denne lettelse, og håber, at det vil være muligt hurtigt at gå videre. Det er stærkt tiltrængt.

Mimi Jakobsen (CD):

Vi mener i CD også, at det er vældig fornuftigt at forenkle sagsbehandlingen i nogle sager, hvor de værdier, der er involveret, ikke er større, end at den meget langvarige proces og den meget besværlige sagsbehandling kan forenkles.

Flygaard (DR):

Retsforbundet er velvilligt indstillet over for det foreliggende forslag til lov om ændring af skifteloven, kildeskatteloven og arveafgiftsloven. Vi deler ministerens opfattelse af det ønskelige i på nuværende tidspunkt alene at foreslå nogle begrænsede ændringer af skifteloven. Vi vil gerne føje til, at vi synes, at de ting, som ministeren har taget op her, er ting, der har betydning i den praktiske hverdag. Vi vil som sagt tilsige velvillig og hurtig udvalgsbehandling.

Poul H. Møller (KrF):

Kristeligt folkeparti finder ligesom de øvrige talere, at det er en rimelig og påkrævet forenkling af dødsboers behandling ved skifteretterne. Det har ofte været en belastning for skifteretterne med disse mindre boer, og omkostningerne derved har ikke stået i rimeligt forhold til de værdier, der var i disse mindre boer. Jeg kan på kristeligt folkepartis vegne tilsige vor velvillige medvirken ved udvalgsbehandlingen af forslaget.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Selv om jeg naturligvis ikke kan have mange konkrete bemærkninger at gøre i anledning af lovforslaget, med den venlige modtagelse, det har fået, så finder jeg, at det ville være helt forkert, hvis jeg i al fald ikke kvitterer for en meget venlig modtagelse af forslaget.

Jeg vil også gerne føje til, at jeg er indstillet på, at den betydelig større omlægning, der er varslet, skal fremmes mest muligt. Jeg er enig med dem, der har været inde på det problem, i, at det er noget, der trænger sig på, og noget, der skal bringes i orden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Pornografiske billeder af børn).

(Lovforslag nr. L 89. Fremsat 20/12 79).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod salg m.v. af børnepornografiske blade og film).

[Af Inge Krogh (KrF) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 70. Fremsat 5/12 79).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg har jo haft lejlighed til i forbindelse med fremsættelsen af regeringens eget forslag at gøre de bemærkninger, som det kan give anledning til, og derfor er det naturligt, at jeg her kun kommenterer det forslag, som er kommet fra kristeligt folkeparti.

Forslaget falder i to dele. Forslaget betyder for det første en nedsættelse af den nu gældende 21 års grænse i straffelovens §§ 220 og 228, stk. 2. I bemærkningerne til lovforslaget begrundes nedsættelsen af aldersgrænserne med nedsættelsen af myndighedsalderen til 18 år. Jeg skal lige pege på, at der ikke nødvendigvis er nogen sammenhæng imellem myndighedsalderen og de aldersgrænser, som er omfattet af kristeligt folkepartis lovforslag.

I princippet kan jeg nok være enig i, at de pågældende bestemmelser synes at være utidssvarende. Men det forekommer mig, at en isoleret ændring af disse regler ikke er særlig hensigtsmæssig. Der er nemlig ingen grund til at lægge skjul på, at flere andre af reglerne i straffelovens 24. kapitel om forbrydelser mod kønssædeligheden kan give anledning til helt tilsvarende overvejelser. Og derfor kan det godt forekomme lidt tilfældigt at sætte ind specielt over for de bestemmelser, som er omfattet af lovforslaget. Jeg vil også pege på i den forbindelse, at § 220 stort set aldrig anvendes i praksis, og at kriminalforsorgsudvalget i sin betænkning fra 1973 har stillet forslag om ændringer i en række regler vedrørende prostitution, herunder også i § 228.

Alt i alt forekommer det mig altså rigtigst, at ændring af de nævnte aldersgrænser sker i forbindelse med en mere omfattende revision af hele kapitlet om forbrydelser mod kønssædeligheden. Og så skulle jeg måske nok føje til, at jeg ikke med disse bemærkninger har ment, at ændring af dette kapitel er den mest

presserende lovgivningsopgave, justitsministeriet har.

Med hensyn til den anden del af kristeligt folkepartis forslag kan jeg, som det allerede fremgår af det lovforslag, som er fremsat af regeringen, erklære mig enig i, at der gennemføres et forbud mod børnepornografi. Det forslag, som kristeligt folkeparti har fremsat, afviger på en række punkter fra justitsministeriets forslag, navnlig ved at kristeligt folkepartis forslag som nævnt indeholder en aldersgrænse på 18 år. Jeg tror i øvrigt ikke, det er hensigtsmæssigt her ved første behandling at gå ind i en mere detaljeret diskussion om den tekniske udformning af forslaget.

Om baggrunden for udformningen af regeringens forslag kan jeg i det hele henvise til bemærkningerne til lovforslaget og til den udtalelse fra straffelovrådet, som er optrykt som bilag til lovforslaget. Det vil fremgå deraf, hvorfor jeg ikke kan tilslutte mig kristeligt folkepartis forslag.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil indledningsvis bemærke, at hensigten med den her foreslåede ændring af straffeloven udelukkende er at beskytte de børn, der frivilligt eller under tvang medvirker ved pornografiske billedoptagelser. At indføre et forbud mod udbredelsen af sådanne billeder er altså ikke en tilbagevenden til de formynderbestemmelser, der fandtes før den generelle frigørelse af billedpornoen.

De to forslag, vi her har til behandling, er i vid udstrækning identiske og med samme målsætning, så alt taler for, at vi hurtigt skulle kunne nå frem til en for begge forslagsstillerne acceptabel lovgivning.

Skønt jeg må indrømme, at ministerens forslag bedst imødegår de mange retstekniske vanskeligheder, føler jeg det alligevel på sin plads at takke forslagsstillerne fra kristeligt folkeparti for det initiativ, der må tilkendes dem.

Hvis jeg skal vende tilbage til de retlige problemer, denne lovgivning beklageligvis medfører, så må jeg sige, at jeg absolut ikke mener, at man bør tage let på dem. Der er flere forhold, som allerede nævnt af ministeren, omkring aldersgrænsen og bevisførelsen herfor, der ikke harmonerer ganske med den eksakte formulering, vi i retssikkerhedens

[Lissa Mathiasen]

navn i øvrigt bør fremme. Ligeledes er jeg foruroliget over bemærkningerne i straffelovrådets udtalelser om muligheden for et sort, kriminelt marked, der måske kan volde mere ulykke for de medvirkende børn, end tilfældet er på nuværende tidspunkt. Trods disse betæneligheder er det absolut nødvendigt at få grebet ind over for misbruget af børn, og jeg kan derfor anbefale regeringens forslag.

Jeg skal samtidig opfordre til, at vi i udvalget ser på, hvorledes man kan følge udviklingen og efterspore, om hensigten med loven nu også opnås. Straffelovrådet nævner også nogle betæneligheder med hensyn til en mulig forøgelse af antallet af sædelighedsforbrydelser mod børn. Det er også en ting, som jeg mener vi bør følge nøje, men jeg vil da godt i den forbindelse som en personlig bemærkning sige, at jeg trods alt ville føle mig meget ilde berørt, hvis vi i Danmark kunne købe os til en lavere kriminalitet ved at tillade billeder, hvis fremstilling bringer andre, om end måske fjerntboende, børn i ulykke og fornedrelse.

Jeg skal derfor anbefale regeringens lovforslag til vedtagelse.

Nathalie Lind (V):

Selv om der allerede i dag i straffeloven er en vis beskyttelse mod, at børn bliver anvendt som modeller ved optagelse af pornografiske billeder, idet det normalt er strafbart at optage sådanne billeder, så er forholdet alligevel det, at det i praksis kan være vanskeligt at gennemføre en straffesag. Efter venstres opfattelse er det derfor rimeligt, at vi, som foreslået af justitsministeren, ændrer vores straffelovgivning, således at erhvervsmæssigt salg og udbredelse af utugtige fotografier med børn bliver strafbart.

Sagens forhistorie er jo, at man sidste år her i folketinget diskuterede et forslag fra kristeligt folkeparti, og jeg siger da også som den socialdemokratiske ordfører, at kristeligt folkeparti ikke skal have utak for, at man rejste denne sag. Det endte efter behandling i retsudvalget med, at man fra justitsministeriets side over for udvalget gav tilsagn om, at man i samarbejde med straffelovrådet ville overveje udformningen af en lovregel, som skulle indeholde et forbud mod salg af børnepornografi. Det er altså resultatet af dette sagsforløb, som er grunden til, at vi i dag

diskuterer justitsministerens lovforslag og det genfremsatte forslag fra kristeligt folkeparti.

Jeg er klar over, at de to forslag har samme sigte, at beskytte børnene, men med hensyn til udformningen tror jeg, at den, der er valgt fra justitsministeriets side, er den heldigste måde at udforme en straffelovsparagraf på.

I justitsministeriets lovforslag opererer man alene med en strafsanktion i form af bøde, mens kristeligt folkeparti har både bøde, hæfte og fængselsstraf. Jeg må forbeholde mig, at vi i udvalget kan få en meget grundig debat om, hvilken strafsanktion man skal anvende, og jeg ser også af det materiale, som er optrykt som bilag til lovforslaget, at der ikke har været enighed på dette punkt i straffelovsudvalget. Jeg vil blot nævne, at den tilsvarende svenske lov, eller forbilledet for denne, som højeste strafferamme har straf af fængsel i seks måneder. Det har givet anledning til mange overvejelser, hvorledes man kunne udforme en sådan paragraf, og der er da også forskel her, men jeg tror, at den model, som man bygger op med justitsministerens lovforslag, hvor det drejer sig om, at man ikke må anvende børn som modeller for disse ting, er den rigtigste.

Kristeligt folkeparti har en aldersgrænse på 18 år. Det synes jeg i sig selv er for højt, men også det kan vi jo diskutere.

Jeg vil gerne understrege til sidst, at for-målet med den nye § 235 er, at der indføres et forbud mod udbredelse af disse billeder, og det skulle betyde – og det er det, vi lægger vægt på – at man kan formindske efterspørgslen efter børnepornografi og dermed bidrage til at modvirke forekomsten af strafbare krænkelse af børn.

Jeg er enig med den socialdemokratiske ordfører, der siger, at det afgørende ikke er, om det er børn i Danmark eller et andet sted i verden. Det er børnenes integritet, vi må tage hensyn til, og derfor må vi have en straffebestemmelse hovedsagelig af det indhold, som er beskrevet her.

I det materiale, som straffelovrådet har set på, indgår en vurdering af, om et forbud mod børneporno skulle kunne føre til, at der blev et såkaldt sort marked – muligvis, siger man, endda med en tendens til øget nyproduktion af børnepornografi. Det er hr. Kut-chinsky, der har sagt dette. Der er ikke ført egentlige beviser herfor, og der er heller ikke

[Nathalie Lind]

bevis for, at børneporno ligefrem skulle have positive virkninger i form af, at nogle af køberne af børneporno fik tilfredsstillet deres seksuelle behov, og at der derved skulle foregå færre sædelighedsforbrydelser mod børn.

Bekendt med disse vurderinger har straffelovrådet sagt, at man ikke vil gå imod indførelsen af et forbud. Jeg tror, at man herved og ved den holdning, som ministeren har indtaget – hvad jeg siger tak for – har ladet hensynet til børnene, hensynet til at beskytte dem mod misbrug, være det, der tæller tungest.

Det samme synspunkt har vi i venstre, og derfor kan vi give tilslutning til den foreslåede nye § 235.

Annelise Gotfredsen (KF):

Gældende regler om beskyttelse af børn mod optagelse af pornografiske billeder har vist sig ikke at være tilstrækkelige til at hindre, at sådanne optagelser finder sted. Vi finder, det er udmærket, at kristeligt folkeparti har fremdraget dette forhold, og at dette nu følges op af ministerens lovforslag i dag. Udnyttelse af børn i sådanne forhold er af en så ubehagelig og alvorlig karakter, at der nødvendigvis må skrives ind, når beskyttelsen findes utilstrækkelig.

Jeg er opmærksom på, at det har været anført, at antallet af kriminelle handlinger mod børn er faldet, efter at forbudet mod pornografiske billeder blev ophævet. Det kan være vanskeligt at vurdere baggrunden for dette fald. Jeg kan ikke ganske afvise, at dette er rigtigt, men jeg vil som fru Nathalie Lind sige, at betydningen af beskyttelsen af disse børn er så væsentlig, at man kan sige, at hensigten helliger midlet.

Det kan nok diskuteres, hvorvidt ministerens udformning af § 235 er helt korrekt. Muligvis er den for snævert udformet til at ramme alle forhold ved det meget konkrete udtryk »fotografier«. Men jeg mener, at alle disse forhold er bedre egnede til, at vi drøfter dem i udvalget. Vi ser positivt på dette lovforslag, naturligvis. Jeg vil gerne være med til at drøfte strafferammerne, som muligvis kan ændres. Med hensyn til alderen vil jeg sige, at jeg er enig med ministeren i, at afgørelsen må bero på en bredere overvejelse.

Vi ser naturligvis positivt på forslaget for så hurtigt som muligt at få bremset disse skadelige handlinger.

Pilgaard Andersen (FP):

Intentionerne i de foreliggende lovforslag er fremskridtspartiet fuldstændig enig i. Det er også vores opfattelse, at det er usmageligt med disse pornografiske billeder og film, der bliver fremstillet med børn og unge.

Kristeligt folkeparti skal i hvert fald ikke have utak for, at det har fremsat lovforslag, som har været til behandling her i tinget. Det har været med til at rejse debatten omkring denne problemstilling. Jeg er enig i bemærkningerne til kristeligt folkepartis forslag, men jeg vil nok sætte et spørgsmålstegn ved, om aldersgrænsen på 18 år er rigtig. Jeg mener nok, at en grænse på 18 år er for høj, og jeg vil meget gerne være med til at nedsætte den.

Ud fra de intentioner, der ligger bag kristeligt folkepartis lovforslag, må også forevisning af billeder, dvs. filmforevisning, gøres strafbar.

I ministerens forslag til en ny § 235 mener jeg nok at der er nogle ting, der kan sættes spørgsmålstegn ved. Der tales om »den, som erhvervsmæssigt sælger eller på anden måde udbreder« film og billeder. Jeg mener, at den bestemmelse bør strammes op. Jeg vil meget gerne have, at også forevisning af billeder bliver taget med ind under § 235. Jeg mener, at lovforslaget bør skærpes på det område. Det synes jeg kristeligt folkeparti har truffet mere rigtigt og bedre, mere præcist. Man får faktisk lidt flere ting med.

Jeg er enig i, at det er salget og distributionen af de film og billeder, vi skal tage fat på, fordi det er meget, meget vanskeligt at finde frem til, hvor billederne bliver fremstillet, og ligeledes, hvem der er ophavsmand til dem.

Jeg er også enig i, at man ikke bare skal sigte på danske forhold, men at vi skal prøve på at sikre os, at indførsel af film også kommer med.

Jeg har betænkeligheder ved, hvordan vi klarer problemet med det sorte marked. Vi ved med hensyn til narkotikastoffer, at det er vanskeligt at få ram på det sorte marked. Jeg er meget, meget bange for, at her bliver et lignende tilfælde, hvor det bliver vanskeligt at få stoppet den illegale handel. Det er her, udformningen af § 235 med bestemmelsen

[Pilgaard Andersen]

om det erhvervsmæssige salg kommer ind. Jeg mener, man måske skulle gøre det strafbart for mennesker at opkøbe film i udlandet og tage dem med her til landet; derved kunne man også få privat forevisning af film ført ind under strafferammen. Jeg ved godt, at det er en meget kraftig opstramning, men det vil måske kunne medvirke til, at vi kan få sat en stopper for det.

I justitsministeriets lovforslag opererer man kun med bøder. Jeg så meget gerne, at vi fik indført noget i retning af det svenske system med fængsel. Jeg mener, det er meget vigtigt, at vi får taget meget hårdt fat på de områder.

Fra fremskridtspartiets side vil vi altså se positivt på lovforslaget under udvalgsbehandlingen. Vi vil bl. a. se på en opstramning af straffen og på en anden formulering af bestemmelsen om udbredelsen. Det er nogle af de ting, vi skal have kulegravet under udvalgsbehandlingen, men vi er positivt indstillet.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Ingen skal være i tvivl om, at SF på alle mulige måder ønsker at gøre, hvad der er muligt for at mindske seksuel udnyttelse af mennesker og dermed også af børn – måske endda specielt børn, fordi børnene er dem, der står svagest i vores samfund, og fordi det viser sig, at mange af de modeller, der bruges, kommer fra de svagere miljøer. Men spørgsmålet for os er, om de her fremsatte lovforslag fremmer dette mål. Her vil jeg pege på, at også efter gældende lov er det forbudt at fremstille billeder, som viser pornografi, der involverer børn.

Det fremgår af bemærkningerne til ministerens lovforslag, at det, der er mest fremherskende i betragtningerne, er tvivl. Den eneste, der opfatter fordelene ved børneporno, er Berl Kutchinsky. Han påstår, at der er sammenfald mellem frigivelsen af pornoen og nedgangen i tilfælde af uterlighed. Imidlertid fremgår det af optegnelserne, at faldet af anmeldte blufærdighedskrænkelser kom før frigivelsen af porno, så det er et meget tvivlsomt bevismateriale, der her fremlægges. Endvidere fremgår det, at hovedparten af den fremstillede børneporno sendes ud af landet, så hvordan man kan måle de helt

store effekter på danske forhold, er jeg ikke helt klar over.

Kutchinsky siger endvidere:

»Hvad angår risikoen for, at læsning eller beskuelse af pornografiske handlinger kan forlede læseren eller beskueren til selv at udføre disse handlinger, er denne sag for længst undersøgt i detaljer, ikke mindst gennem de talrige undersøgelser, der er foranstaltet af den amerikanske Commission on Obscenity and Pornography.«

Hermed afviser han den påstand. Men også denne rapport lider af mange mangler; det har givet sig udtryk i et stort mindretal, der ikke kunne gå ind for rapporten, da de fandt, at den byggede på et for spinkelt grundlag.

Det har vist sig, især i USA, at der er mennesker, som umiddelbart efter pornoens frigivelse var tilhængere af denne frigivelse, men som nu er begyndt at sætte meget store spørgsmålstegn ved pornoens berettigelse. Fra amerikanske forskeres side hævdes nemlig, at der er en meget snæver sammenhæng mellem vold mod kvinder og pornografi. Jeg kan her henvise til en forsker som Edward Donnerstein, gæstedocent i psykologi på universitetet i Wisconsin. Han fremfører over for påstanden om, at film, der viser kvinder, der voldtages, eller kvinder, der øves vold mod, kunne virke som afreagering på denne form for adfærd, at forskningen viser, at det modsatte er tilfældet. Tværtimod stimulerer skildringer af sex og vold mod kvinder til vold mod kvinder i det virkelige liv. Donnerstein skriver, at da pornografi ofte skildrer kvinder i en ydmyg, passiv rolle, må dette tænkes at forøge vold mod kvinder, simpelt hen fordi kvinder forbindes med den observerede vold. Han siger videre, at når vold mod kvinder kan legitimere yderligere vold mod kvinder, hvorfor skulle børneporno så ikke have samme virkning?

Jeg kan henvise til forfatteren Tillie Olsen, der siger, at pornografi er det ideologiske element i en kontrarevolution mod kvinder. Hun mener, at der er sammenhæng mellem den overvældende pornoeksplosion og kvindebevægelsen. Tillie Olsen peger også på, at der er en tendens til at bruge yngre og yngre piger som modeller.

Dette leder mig hen på børnepornoen og på Kutchinskys betragtninger om, at en del af de mænd, der køber børneporno, er

[Marianne Bentsen-Pedersen]

mænd, der er bange for voksne kvinder. Her kommer et væsentligt argument ind for at bruge børnene som sexobjekter. Børn stiller ikke krav – hvad kvinderne heller ikke gjorde i gamle dage.

Disse generelle betragtninger er medtaget for at understrege, at vi i SF gerne vil følge intentionerne i de foreliggende lovforslag, men at vi ikke føler os overbeviste om, at man opfylder disse intentioner med forslagene.

Vi frygter, at børneporno ved en eventuel gennemførelse af dette forslag vil blive solgt fra en hylde under disken i stedet for i fuld åbenhed. Desuden vil vi mene, at der må bruges en meget stor politistyrke til at kontrollere denne lovgivning, og da der i bemærkningerne til lovforslaget står, at det ikke skal medføre administrative eller økonomiske konsekvenser, må vi gå ud fra, at politiet vil blive taget fra andre opgaver. Jeg er ikke helt sikker på, at vi ikke prioriterer anderledes med politiets tid.

Om enkeltheder i lovforslaget kan jeg oplyse, at vi kan gå ind for, at ordet »utugtige« erstattes med ordet »pornografiske«, da ordet utugtig har indbygget en form for viktoriansk moral. Vi er tilfredse med, at man ikke har fastlagt en bestemt alder med hensyn til ordet »børn«, da dette kunne give bevismæssige vanskeligheder.

Jeg må afslutningsvis tilkendegive en begrænset sympati for forslaget og må sætte spørgsmålstejn ved den eventuelle effekt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med at sige noget, som egentlig skulle være helt unødvendigt, nemlig at både jeg selv personlig og den radikale folketingsgruppe er imod børnepornografi. Når jeg alligevel finder det nødvendigt at sige det, er det på grund af den helt usmagelige måde, kristeligt folkepartis daværende formand, hr. Jens Møller, tillod sig at udlægge mine ord på. Det blev nærmest til i radio og fjernsyn, at jeg var tilhænger af børnepornografi. Derfor føler jeg det nødvendigt at understrege det til en indledning.

Jeg vil også gerne understrege, når man går ind i drøftelsen af den nye paragraf, at det er forbudt i Danmark at bruge børn til optagelser i disse film, hvor de anvendes seksuelt. Det er strafbart. Hvis nogen bliver gre-

bet i at anvende børn som modeller på den måde, så er det altså strafbart. Det er ikke det, vi diskuterer. Det, vi diskuterer, er alene spørgsmålet om handel med og fremvisning af disse billeder, hvor børn indgår som modeller i seksuelle handlinger eller situationer.

Jeg gentager, at vi er imod børnepornografi, men derfor må vi også stille det krav til den nye paragraf, at det i hvert fald bliver overvejende sandsynligt, at paragraffens vedtagelse vil virke i den retning, vi ønsker, nemlig at hindre, at børn udsættes for den handling, det er at tvinge dem til at være med i den slags film eller fotografioptagelser. Jeg vil have lov til at citere lidt fra justitsministerens skriftlige fremsættelse:

»Det fremhæves i straffelovrådets udtalelse, at der er betydelig tvivl om, hvordan man skal vurdere og afveje de synspunkter, som taler for og imod et forbud mod udbredelse af børnepornografi. Rådet vil dog ikke afvise, at det kan være berettiget at lægge hovedvægten på hensynet til at beskytte børn mod at blive benyttet til optagelser«

Det er altså ikke noget ganske sikkert. Man siger også i udtalelsen fra straffelovrådet, at det må være klart, at et forbud mod udbredelse skal have det formål at formindske efterspørgslen efter sådanne optagelser og derved bidrage til at modvirke forekomsten af strafbare krænkelse af børn. Jeg vil gerne sige, at det forekommer mig nødvendigt, at vi i udvalget får gennemdrøftet dette og bliver rimeligt sikre på, at vi når det ved at vedtage dette, for det er børnene, det drejer sig om; det er dem, vi skal beskytte.

I den forbindelse vil jeg gerne have lov til at minde om, hvad tidligere justitsminister, medlem af det konservative folkeparti hr. Thestrup udtalte, da man første gang diskuterede kristeligt folkepartis forslag. Han sagde, at en forudsætning for, at denne vedtagelse ikke har uheldige virkninger, er, at man er parat til fra politiets side at sætte ind på at få det overholdt. Det vil medføre en betydelig forøgelse af politiets arbejde. Også disse udtalelser vil jeg gerne have gennemdrøftet i retsudvalget. Man må ikke af billig forargelse og for at tilfredsstille den slags gennemføre forslag, som måske i deres virkning går ud over de børn, man siger man vil beskytte. Sådant kan man ikke handle, og derfor må vi forlange, at det bliver bedre belyst og ordent-

[Bernhard Baunsgaard]

ligt og tilstrækkelig langvarigt gennemdrøftet i retsudvalget.

Jeg gentager – for ikke at risikere, at man misbruger os fra kristeligt folkepartis side –: naturligvis er vi modstandere af børnepornografi og interesserede i at beskytte børn. Men derfor kunne det godt være, at vi skal give os tid til at tænke os om. Det ønsker vi i hvert fald.

Mimi Jakobsen (CD):

Der er ingen tvivl om, at det er en uhyre følelsesladet sag. Der er vel ingen, der kunne drømme om at forsvare børnepornografi, det gør vi sandelig heller ikke fra CD, og vi vil også være parate til at støtte lovforslag, der intenderer at begrænse den.

Jeg synes alligevel, hr. Bernhard Baunsgaard har ret i sit indlæg. Jeg føler selv, at det har været meget gavnligt at læse den meget udførlige og udmærkede fremstilling, som ledsager ministerens forslag, og hvor man trækker mange problemer frem og debatterer dem frem og tilbage.

Det er ikke underligt, at høringssvarene har været overvejende positive, men at man alligevel har været i tvivl om forskellige fortolkninger. Der er dels spørgsmålet om aldersgrænsen, hvor jeg nok er mest tilbøjelig til at sætte en aldersgrænse på 15 år. Spørgsmålet er, om den overhovedet skal sættes eller der alene skal anføres »børn«. Jeg vil egentlig være mest tilhænger af det første, men det kan vi drøfte i udvalget.

Der har også været tvivl omkring strafferammen. Det har flere ordførere også været inde på. Jeg har megen sympati for fru Nathalie Linds synspunkter og vil også meget gerne i udvalget være med til at drøfte, om der ved salg, ved forevisning og ved en kommerciel udnyttelse af børneporno skulle gives anden straf end bøde. Det er jeg ikke i tvivl om der ikke skal.

Jeg synes nok, man må spørge sig selv, om der overhovedet skal lovgives på dette område. Jeg mener, der skal det, men et af de problemer, der er rejst i bemærkningerne, er jo: hvor stort er problemet overhovedet, hvor mange af disse hæfter og film og fotografier cirkulerer der, hvor mange børn har været involveret i det og er blevet udsat for det?

Jeg er nået til det resultat, at uanset at det måske ikke i tal er det store problem, så me-

ner jeg alligevel nok, det er forsvarligt at lave en lovgivning. Jeg mener i øvrigt, at vi skal tænke os om, hver eneste gang vi laver en lov. Vi skal ikke, bare fordi der er konstateret nogle ganske få uregelmæssigheder eller uheldige foreteelser på et eller andet område, straks kaste os ud i en lovgivning, som så vil blive omgået, og hvor der skal ændringer til og modifikationer og undtagelser.

Jeg mener altså, at der skal lovgives, ikke bare for at vi kan købe os lidt god samvittighed og sige, at nu har vi gjort, hvad der kan gøres. Vi skal ikke lukke øjnene for den realitet, som også hr. Bernhard Baunsgaard var inde på, at det kan godt være, at det ikke kan kontrolleres, men jeg mener stadig væk – også efter de overvejelser, der er refereret – at det må være rigtigt at lave en lovgivning, fordi vi ikke vil lægge børn til det her. Hvad voksne mennesker foretager sig for at tjene penge, kan de inden for visse rammer selv bestemme, det er så op til deres egen afgørelse – selv om jeg ikke ser med sympati på det, men det er en anden sag. Men når man stiller spørgsmålet, om man vil lægge børn til det her, må jeg sige, at det vil man ikke. Hvis man ikke vil det, så må man forsøge at skabe et lovgrundlag, hvor man når så langt som muligt i retning af at få det forhindret og få det stoppet. Jeg tror, vi aldrig får det stoppet, men jeg tror, vi skal prøve ad denne vej.

Jeg vil sige med hensyn til kristeligt folkepartis lovforslag, at jeg nok mener, aldersgrænsen på 18 år er for høj. Til gengæld har jeg sympati for et andet element i forslaget, nemlig strafferammen, men det må under alle omstændigheder blive en samlet behandling, vi skal have af de to forslag i udvalget. Jeg vil ikke sige, at kristeligt folkeparti ikke skal have utak; jeg vil sige, at kristeligt folkeparti skal have tak for, at de har rejst dette spørgsmål.

Der er stadig væk nogle tvivlsspørgsmål for mig. Der er forskellige fortolknings-spørgsmål. Jeg vil gerne først og fremmest diskutere spørgsmålet om, hvorvidt der skal stå en aldersgrænse, og hvad denne skal være, og så naturligvis strafferammen. Men vi kan i hvert fald tilsige en positiv udvalgsbehandling.

Vi vil også gerne drøfte nogle af de spørgsmål, der er rejst om de psykiske virkninger på børn, der bliver udsat for sådan noget, over for de eventuelle virkninger, det

[Mimi Jakobsen]

kan have på en kriminalitetskurve i opadgående eller nedadgående retning. Jeg føler ikke som SFs ordfører, at der er givet et klart svar. Det mente SFs ordfører måske heller ikke. Jeg mener nok, det er tvivlsomt, om man kan drage nogle linjer, men jeg synes, det kunne være interessant, om der var yderligere undersøgelser, som vi kunne få noget mere at vide om.

I hvert fald kan vi love en positiv udvalgsbehandling.

Wilhjelm (VS):

VS' holdning til denne sag er bestemt af, at vi meget gerne medvirker til at beskytte børn mod overgreb og misbrug, og at dette til gengæld må være den eneste acceptable begrundelse for indgreb, mens f. eks. moralske fordomme, andre menneskers blufærdighedskrænkelser o. lign. ikke er nogen acceptabel begrundelse.

Danske børn skulle allerede være beskyttede ved den eksisterende lovgivning, og det synes at fremgå af det omfattende bilagsmateriale, at der ikke forekommer overtrædelser af denne lovgivning. Vi mener imidlertid, at vi – i den udstrækning det lader sig gøre – også bør søge at beskytte udenlandske børn, som udsættes for overgreb, bl. a. på grund af, at der kan tjenes penge på det ved salg i Danmark.

En sådan beskyttelse kan ikke opnås direkte ved forbud mod optagelser ligesom herhjemme, og det er derfor nærliggende at overveje mulighederne for et forbud mod salg. Forholdet er imidlertid ikke så enkelt, at et forbud mod salg klart og entydigt vil bidrage til at begrænse omfanget af overgreb mod børn. Er det danske marked overhovedet afgørende for disse optagelser? Vil de blive færre, hvis dette marked forsvinder? Og forsvinder det overhovedet? Vil det ikke blot flytte fra et legalt til et illegalt marked, og kan det ikke medvirke til en forgrovelse af overgrebene?

Derfor kommer det meget væsentlige spørgsmål, om den lovlige adgang til børneporno har medvirket til det kraftige fald i antallet af kriminelle handlinger over for mindreårige, der er set, og om et forbud således kan forventes at medføre en ny vækst på dette område, som jo er lige så vigtigt at have med i overvejelserne, når det drejer sig

om at beskytte børn mod overgreb og misbrug.

Disse spørgsmål er efter omstændighederne vel belyst i bilagsmaterialet til forslaget. Når jeg siger »efter omstændighederne«, går det på de uanstændige vilkår, justitsministeriet har givet straffelovrådet ved først at rette en henvendelse til rådet den 4. september og kræve en udtalelse fremlagt senest den 10. oktober – med det resultat, at den konsulterede sagkundskab, psykologen og kriminologen Berl Kutchinsky, formodentlig har haft endnu mindre tid til sin redegørelse. Efter omstændighederne, som ikke skal lægges den nuværende justitsminister til last, er der tale om et særdeles fremragende bilagsmateriale.

Det er en kendsgerning, at antallet af kriminelle overgreb mod mindreårige faldt meget stærkt, faktisk ned til under en fjerdedel, omkring og efter pornofrigivelsen midt i 1960'erne, men er der nu nødvendigvis en sammenhæng med specielt børnepornoen? Inden jeg læste straffelovrådets og Kutchinskys redegørelse, forestillede jeg mig andre mulige forklaringer. Der kunne være tale om en faldende tilbøjelighed til at anmelde overgrebene. Det kunne være adgangen til pornografi i almindelighed, og altså ikke specielt børnepornoen, der var baggrunden. I øvrigt måtte man vel rejse tvivl om selve den tankegang, at adgangen til børneporno skulle virke afledende, hvis man paralleliserer til virkningen af voldsscener i medierne og på film. Som vi diskuterede under voldsdebatten i december, viser alle seriøse undersøgelser nu helt entydigt, at de ikke afleder fra voldshandlinger, men stimulerer til voldshandlinger. Er forholdene sammenlignelige, skulle børneporno således snarere føre til flere overgreb mod børn.

Jeg kan naturligvis ikke her gå i detaljer, men blot sammenfatte, at alle disse indvendinger efter min mening overbevisende er imødegået i det fremlagte bilagsmateriale. Der er ikke blot tale om faldende anmeldelsestilbøjelighed. Den øvrige pornofrigørelse har sin andel af nedgangen i denne kriminalitet, men børnepornoen ser ud til at have haft sin selvstændige virkning, måske den sidste halvering, og der er overbevisende argumenteret for, at der netop ikke kan paralleliseres til virkningen af voldsscener.

På denne baggrund og på baggrund af, at de positive virkninger af et forbud er mere

[Wilhelm]

end tvivlsomme, ser vi med den allerstørste skepsis på dette lovforslag.

Ud over det allerede nævnte er der grund til at nære betænkelighed på grund af de afgrænsningsproblemer, som uundgåeligt vil opstå, og den vilkårlighed eller ligefrem chikane, en sådan bestemmelse indbyder til – jævnfør anklagemyndighedens nærmest sygelige trang til at benytte de tidligere forbudsbestemmelser. Jeg skal dog her samtidig sige, at jeg synes, det er en forbedring, der skete af forslaget under høringsproceduren, at man fik indføjjet det erhvervsmæssige, så ikke ethvert familiealbum af børnene i strandkanten kan blive chikaneret, og således at der ikke blev tale om billeder – altså også tegninger som i den svenske lov – men om fotografiske optagelser.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Sverige for knap et år siden fik et tilsvarende forbud efter at have haft fri handel. Jeg synes, det var nærliggende at afvente virkningerne af den svenske lovændring. Hvis vi dér ser en forøgelse i antallet af overgreb mod mindreårige, ville det dog være en vigtig ting at have kendskab til, før vi tager stilling herhjemme. Jeg vil godt med det samme sige, at vi skal være klar over, at man ikke kan slutte modsætningsvis. Det kan ske, at den svenske lov ikke medfører et øget antal overgreb, og at dette så i virkeligheden skyldes, at behovet er dækket af det danske marked, der, som det fremgår, for 95 pct.s vedkommende går til eksport, ikke mindst til de nærmeste lande.

Jeg vil gerne vende tilbage til udgangspunktet. Hvis hensigten alene er at beskytte børn mod overgreb og misbrug og ikke afspejler en moralsk fordømmelse af pædofile, så forstår jeg ikke, at man overhovedet ikke har nævnt den mulighed – heller ikke fra straffelovrådet eller fra Kutchinsky – at man fortsat tillader reproduktion og salg af de allerede foretagne optagelser. Det ville i hvert fald til en vis grad dække behovet, med de deraf følgende mulige fordele for børns beskyttelse, der er nævnt. Det ville heller ikke indebære nogen form for accept af fremtidige overgreb mod børn, hverken her eller i udlandet.

Så kan man spørge, om det overhovedet ville kunne lade sig gøre at tillade fortsat distribution og reproduktion af de eksisterende optagelser. Jeg synes, det fremgår af det

fremlagte materiale, at det ville kunne lade sig gøre. Det ser ud til, at Kutchinsky har et fuldstændigt katalog over de 200 hæfter og de 100 film, som hidtil legalt har været på det danske marked. Straffelovrådet siger – ikke direkte i tilknytning hertil, men alligevel – i sin udtalelse i bemærkningerne:

»Efter de foreliggende oplysninger om den nu kendte børnepornografi synes det ikke at være noget stort praktisk problem at modvirke nyoptagelser med børn som modeller. Der kan herved henvises til oplysningerne om den udbredte brug af allerede eksisterende fotografiske optagelser.«

Jeg mener, at det er besynderligt, at den mulighed overhovedet ikke har været nævnt eller tilsyneladende overvejet, og det er da noget, vi i hvert fald vil søge at få gjort under udvalgsarbejdet.

Jeg vil godt slutte med at sige, at selv om man fik en sådan mulighed indflettet i lovforslaget, har jeg ikke på forhånd givet tilsagn om, at vi så stemmer for lovforslaget. Vi er stadig skeptiske over for det, der bliver tilbage. Det vil stadig væk indeholde nogle afgrænsningsproblemer og give muligheder for vilkårlighed og for chikane, og det vil muligvis ikke have den samme gunstige effekt på afledning af overgreb mod mindreårige, som et fortsat nyudbud ville have, men vi synes i hvert fald, at det var værd meget alvorligt at overveje både at afvente de svenske erfaringer og at se på muligheden for at tillade fortsat distribution af det, som ikke indebærer nogen som helst forudsætning om nye overgreb mod børn.

Lis Starcke (DR):

I retsforbundet hilser vi med tilfredshed, at den nuværende justitsminister med dette lovforslag opfylder den forrige justitsministers løfte om i samarbejde med straffelovrådet at overveje udformning af et forbud mod salg m.v. af børnepornografi.

Der er også grund til at takke justitsministeren for de fyldige bemærkninger, for udtalelsen fra straffelovrådet samt for cand. psych. Kutchinskys skøn over indhold og omfang af børnepornoen. Det er ligeledes betryggende, at forslaget har været ude til høring hos så mange instanser med megen juridisk ekspertise. I øvrigt er det jo interessant at se, at der ikke er fuld enighed hos

[Lis Starcke]

disse instanser. Kun mener jeg, at der er enighed om, at det foreliggende forslag alene bør begrundes i ønsket om at beskytte børns integritet.

Der er det forunderlige i straffelovrådets udtalelse, at man omtaler justitsministeriets lovudkast. Ganske vist siges der ikke lovfor-
slag, men lovudkast, og man har en tilføjelse efter »bøde«, nemlig hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Retsforbundet er af den mening, at man bør have det med i lovforslaget, idet vi mener, at en bøde skal være meget stor for at kunne virke forebyggende. Vi mener, at hvis man tager både hæfte og fængsel indtil 6 måneder med, er forebyggelsen større, og derved er vi så altså enige i noget fra kristeligt folkepartis forslag.

Og fra dette forslag vil vi også gerne i udvalgsbehandlingen tage med, om ikke man burde have både film og forevisning omfattet af forbuddet.

Vi vil altså gerne medvirke til en grundig udvalgsbehandling og også gerne til en hurtig vedtagelse af lovforslaget.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Ordføreren for forslagsstillerne til lovfor-
slag nr. L 70 om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod salg m.v. af børnepornografiske blade og film), fru Inge Krogh, har ordet.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil rette en tak til justitsministeren for fremsættelse af lovforslag nr. L 89 og sige tak for de meget grundige høringssvar og bemærkninger, der knytter sig til det forslag, og også takke for den velvillige omtale af kristeligt folkepartis forslag. Jeg vil rette denne tak også til tidligere justitsminister fru Nathalie Lind, som vel har begyndt dette arbejde.

Der er visse forskelle på de to forslag. Vi er selvfølgelig fuldstændig enige i, at en ændring af § 228 kan vente til en revision af hele kapitlet.

Vi nævner i § 235 en aldergrænse på 18 år. Justitsministeren har ingen aldersgrænse, og det er der heller ikke i det svenske forslag. Vores tanke med at nævne 18 år var, at vi skulle tage puberteten med, hvor børn jo ikke rigtig kan finde sig selv. Vi er da selvfølgelig villige til at diskutere den og vil ikke

stå så hårdt på den. Spørgsmålet er så, om der i det hele taget skal være nogen aldersgrænse. Der er flere af høringssvarene, der går ind for, at det måske var bedre, at man fik en bestemt aldersgrænse, som f.eks. 15 år.

Justitsministeren omtaler kun fotografier. Vi har i vort forslag brugt billeder og forevisning af film. Jeg er senere kommet til at tænke på, at vi sandsynligvis burde have taget videobånd med. Der er flere, bl.a. fru Lis Starcke og hr. Pilgaard Andersen, der også har fremhævet, at det nok er nødvendigt også at have decideret forbud mod fremvisning af filmene.

Når vi har brugt billeder i stedet for fotografier, er det, fordi det bør omfatte både fotografier og tegninger. Det er ganske vist et spørgsmål, om der er brugt levende modeller til tegninger, men vi mener, at det i meget høj grad vil kunne bevirke, at der vil komme mange tegneserier frem. Der er flere ordførere, der har talt om, at et forbud måske vil skabe et forøget marked. Det tror jeg nu ikke, men faren ville i så fald være tegneserier, og dér er det vanskeligt at påvise, om der har været brugt levende model. Men man må også tænke på, at det jo under alle omstændigheder er en nedværdigelse af børn, og at det også vil kunne virke på børn, der eventuelt får fat i sådanne tegneserier.

Angående strafferammen har kristeligt folkeparti som nævnt af flere ordførere en bestemmelse om fængsel i 6 måneder. Det har man også i Sverige, og fru Nathalie Lind, fru Lis Starcke og fru Mimi Jakobsen er gået ind for det samme. Men det er vel også noget, vi må diskutere videre i udvalget.

Ifølge høringssvarene er der også andre, der er gået ind for en strafferamme på 6 måneder, bl.a. rigsadvokaten og statsadvokaten for København, og jeg mener også, politidirektøren i København gik ind for den. Lektor Kutchinskys udtalelse om, at fremkomsten af børneporno har bevirket, at der blev færre seksuelle overgreb på børn, har været nævnt flere gange. Der er færre anmeldte tilfælde, mener man, men måske anmelder man i mindre grad, end man har gjort tidligere. Jeg har talt med politiet i København og Odense, og man har gennemgående sagt, at man i hvert fald altid, når der har været anholdelser og ransagning på grund af seksuelle overfald på børn, har fundet porno eller børneporno hos de pågældende. Hvad der

[Inge Krogh]

kommer først, og hvad der følger efter, er selvfølgelig meget vanskeligt at udtale sig om.

Flere har sagt, at det måske kunne stimulere interessen, at der kom et forbud. Det tror jeg ikke, for når der kommer en lov, vil det trods alt virke hæmmende. Det er også meget illustrerende at se i lektor Kutchinskys udtalelse, at da fabrikanterne troede, at det var forbudt at sælge børneporno, fremstilledes utydelige billeder og billeder, som ikke var så forfærdelig meget værd. Men da de blev klar over, at det var tilladt, solgte og uddelte de farvestrålende billeder.

Hr. Wilhjelm mener, at vi skulle afvente resultatet af lovens virkninger i Sverige. Det tror jeg ikke vi skal. Jeg tror, det er særdeles nødvendigt, at vi så hurtigt som muligt får dette lovforslag gennemført. Jeg tror ikke, at der hos nogen af dem, som har udtalt sig positivt om lovforslaget, er tale om nogen egentlig forargelse. Man ønsker virkelig at beskytte barnet mod en nedværdigelse. Porno i al almindelighed er en nedværdigelse af mennesket, specielt af kvinden, og endnu værre: børnepornoen er en nedværdigelse af vore børn.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der har været talt meget om strafferammen, om fængsel op til 6 måneder. Det er taget som en selvindlysende sandhed, at når bare man sætter en tilstrækkelig stor straf, vil der opstå en hindring for, at lovovertrædelser sker. Må jeg have lov til at minde om, at professor Karl O. Christiansen, vores eneste virkelige ekspert på området, har sagt, at vi intet sikkert ved om generalpræventiv virkning, dette, at en straf i al almindelighed skulle virke hindrende på en forbrydelse. Han siger videre, at så tror vi på det, selv om vi ikke ved noget. Til gengæld ved vi, at den virkning, som straf har i enkelttilfælde, er skadelig i de altovervejende tilfælde, hvorefter vi så ikke tror på de undersøgelser.

Jeg beder om, at man husker det, når man argumenterer for, at man skal forøge straffen. Vi ved ikke, om der overhovedet er nogen gavnlige virkninger. Men vi ved, at der er skadelige.

(Kort bemærkning).

Inge Krogh (KrF):

Må jeg til hr. Bernhard Baunsgaard sige, når man diskuterer, om straf er skadelig, at det er den sikkert i adskillige tilfælde, men jeg tror, det specielt er unge mennesker, der bliver påvirket. Jeg tror, at de mennesker, som vil gå imod dette forbud, er forhædede ældre – i hvert fald ude over ungdommen – hvor det egentlig ikke betyder forfærdelig meget. Men det er kun noget, man kan sige.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er jo et frit land, så enhver har lov til at tro, hvad vedkommende vil. Men jeg synes, når vi herinde skal lave love, at vi er nødt til at se på, hvad vi ved. Vi ved altså, at en straf, f.eks. et halvt år, har skadelige virkninger. Og det har ikke kunnet påvises, at det har gavnlige virkninger.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne som noget helt naturligt og rigtigt sige tak for en altovervejende positiv modtagelse og for en række konkrete forslag og tanker til overvejelse og diskussion i retsudvalget.

Jeg vil dernæst gerne sige, at der er flere ordførere, der meget forståeligt, ligesom det er sket i fremsættelsestalen og i materialet i det hele taget, har peget på usikkerheden i vurderingen af virkningen af det forbud, der er foreslået. Det fremgår som nævnt allerede af lovforslagets bemærkninger, at jeg er enig i, at vurderingen af virkningen af et forbud mod børnepornografi er forbundet med nogen usikkerhed.

Straffelovrådets udtalelse indeholder en udførlig gennemgang af de synspunkter, som taler for og imod gennemførelsen af et sådant forbud. Rådet fremhæver f.eks., at det synspunkt, som kan begrunde et forbud mod børnepornografi, er hensynet til at beskytte børn imod at blive brugt til optagelser, som i sig selv udgør strafbare forhold. På den baggrund vil man ikke afvise, at det kan være berettiget at lægge hovedvægten på hensynet. Rådet finder derfor ikke grundlag for at udtale sig imod en forbudsregel. Det er jo en forsigtigere og, skal vi sige vurderende udtalelse.

For mit eget vedkommende ligger det sådan, at selv om jeg er opmærksom på den

[Justitsministeren]

tvivl, som gør sig gældende på området, er det min opfattelse, at der må lægges en endog meget betydelig vægt på hensynet til at beskytte børn – i det konkrete tilfælde udenlandske børn ganske vist, men det kan ikke gøre nogen forskel – imod strafbare misbrug.

Det er derfor, jeg har fundet det rigtigst, at man fremsætter dette forslag om forbud mod erhvervsmæssig udbredelse af pornografiske fotografier af børn, som er regeringens forslag.

Jeg vil gerne til sidst sige, at der er rejst tvivl i diskussionen her om, hvordan man skal forstå teksten i § 235. Derfor vil jeg godt sige til afklaring, at udtrykket »fotografier« ikke blot dækker stillestående billeder, men også film og videobånd, og at udtrykket »på anden måde udbreder end ved erhvervsmæssigt salg« også dækker en erhvervsmæssig filmfremvisning eksempelvis. Men det er klart, at med den tvivl om forståelsen, der er blevet givet udtryk for, er det rigtigst, at det i udvalget bliver overvejet, om man skal vælge en mere præcis formulering.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Voigt*, der har orlov på grund af sygdom, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 6. februar atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Ninna Pedersens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 5. februar 1980 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.18